

FOKUSRYHMÄT

Osana jatkotoimia moderaattori järjestää viisi *fokusryhmää*: opiskelijoiden, opetushenkilöstön, yritysten edustajien, paikallisten ryhmien sekä oppilaitosten henkilökunnan ryhmät. Kyseisissä ryhmissä osallistujat voivat pohtia ja keskustella tulkinnoistaan ja syvällisestä ymmärryksestään tutkimustuloksista. Kuhunkin *fokusryhmään* tulisi kuulua enintään 10 osallistujaa. Opetushenkilöstön fokusryhmää voisi moderoida vertaisopettaja ja opiskelijoiden fokusryhmää ohjaaja, jotta voidaan luoda mukava ja luottamuksellinen ilmapiiri, joka mahdollistaa avoimen pohdinnan ja keskustelun.

Fokusryhmiä koskevat ohjeet koostuvat siitä, miten keskusteluryhmät toteutetaan, strategioista keskusteluryhmien fasilitoimiseksi sekä konkreettisista ohjeista siitä, miten ja mitä raportoidaan.

Ohjeet fokusryhmille

Tavoite

Fokusryhmien päätavoitteena on keskustella hankkeen viiden tärkeimmän kohderyhmän kanssa tutkimuksen vastauksissa esille nousseista keskeisistä asioista.

Tavoitteena on, että osallistujat käsittelevät tarkemmin tutkimuksen keskeisiä kysymyksiä ja näkemyksiä aiheista. Tavoitteena on luoda ilmapiiri missä osallistujat voivat puhua vapaasti, eivätkä heidän mahdolliset ennakkokäsityksensä siitä, mitä vastauksia pidetään toivottavina, tulisi vaikuttaa heihin.

Moderaattorit

Opetushenkilöstön ja opiskelijoiden fokusryhmää tulisi ohjata opettaja tai muu tehtävään sopiva ohjaaja, jotta voidaan luoda rento ja luottamuksellinen ilmapiiri, joka mahdollistaa avoimen pohdinnan ja keskustelun. Suosittelemme, että moderaattoreille nimetään muistiinpanojen laatija, joka mahdollistaisi moderoinnin sujuvuuden.

Osallistujat

Kunkin fokusryhmän optimaalinen koko on 5–10 osallistujaa, mikä mahdollistaa keskustelevan ilmapiirin. Tämä helpottaa ryhmän moderointia.

Verkossa toimivissa fokusryhmissä, joissa keskustelu/vuorovaikutus ei ole yhtä luontevaa, voidaan hyväksyä hieman pienempi osallistujamäärä (vähintään 5). Tällä varmistetaan, että kaikilla osallistujilla on mahdollisuus sanoa mielipiteensä, ja että keskustelu on mahdollisimman luontevaa.

Kesto

Tyypillisesti fokusryhmän tapaaminen kestää 60–90 minuuttia. Tämä antaa riittävästi aikaa syvällisempien keskustelujen käymiseen. Liian kauan kestävä tapaaminen voi johtaa osallistujien väsymiseen. Verkossa toimivissa fokusryhmissä on suositeltavaa pitää istunnon kesto enintään 60 minuutissa.

Moderointi

Moderoinja ohjaa keskustelua kysymysten ja tarkentavien kysymysten yhdistelmällä. Osallistujia rohkaistaan vuorovaikutukseen keskenään sekä syvempien näkemysten tuottamiseen eri alateemoista. Verkossa toimivassa fokusryhmässä ei todennäköisesti ole mahdollista saada samanlaista palautetta tai vuorovaikutusta osallistujien välille kuin kasvokkain tapahtuvissa ryhmissä, joten moderaattorin rooli on tässä yhteydessä entistäkin tärkeämpi. Moderaattori antaa yleiskatsauksen hankkeesta ja sen tarkoituksesta, esittää kysymyksiä ja jatkokysymyksiä sekä pitää keskustelun oikeassa aiheessa.

Varmista, että keskustelutilanne pysyy rentona ja että osallistujat tuntevat olonsa mukavaksi ja turvalliseksi jakaessaan ajatuksiaan. Luomalla turvallinen ilmapiiri voidaan varmistaa, että keskustelu on avointa. Moderaattorin tulee varata riittävästi aikaa esittäytymiselle ja osallistujien epäviralliselle keskustelulle, jotta luodaan avoin ja keskusteleva ilmapiiri.

Moderaattori voi tarvittaessa käyttää pieniä harjoituksia, kuten aivoriihtehtäviä, joissa osallistujat kirjoittavat ideoita post-it-lappuihin, ja laittavat post-it-laput esille asioiden selventämiseksi ja priorisoimiseksi. Fokusryhmän tapaamisista olisi hyvä tehdä muistio, mihin kirjataan keskeiset asiat ja mahdolliset ratkaisut.

Teemat/kysymykset

Toisista fokusryhmistä saatujen kokemusten perusteella voidaan nostaa esiin 4–5 eri teemaa, joita voidaan käydä läpi kysymysten ja erityisesti osallistujien keskustelun kautta.

Laitteet/Tilat

Ympyrän muotoon asetetut tuolit ovat ihanteellisin järjestely fokusryhmälle, jolloin kaikki osallistujat näkevät toisensa. Verkossa toimivalle fokusryhmälle tutkimusryhmä lähettää liittymislinkin erilliseen verkkokokoukseen (esim. Teams tai Zoom).

Koska fokusryhmissä käydään lukuisia oheiskeskusteluja, jos mahdollista olisi hyvä tallentaa keskustelu muistiinpanojen tekemisen lisäksi. Tämä helpottaa keskustelujen analysointia ja raportin tekemistä. Muista hankkia osallistujilta suostumus keskustelun tallentamiseen ja kertoa heille, että heidän vastauksensa käsitellään anonyymeinä.

Fokusryhmän raportti – PAIKALLINEN RYHMÄ

Tavoite

Hankkikaa paikallisen ryhmän jäsenten tietoa ja näkemyksiä siitä, miten koulu suoriutuu seuraavilla tarkistuslistan osa-alueilla:

- Teema 1: Kansainvälistyminen ja liikkuvuustoiminta
- Teema 4: Oppilaitoksen työelämäyhteistyö (temaattinen ryhmä – kaksoisjärjestelmä)
- Teema 5: Yrittäjyys (temaattinen ryhmä - puuttuvat yritykset)
- Teema 6: Työmarkkinat (temaattinen ryhmä – työelämään siirtyminen)
- Teema 7: Ohjaus

Konteksti

Paikallinen ryhmä saattaa olla melko heterogeeninen, eikä sen osallistujilla ole syvällistä tietoa oppilaitoksesta. Keskittykää kysymyksiin erityisesti oppilaitoksen mahdollisuuksiin yhteiskunnallisena muutosvoimana ja kansainvälistymisen edistäjänä.

Osallistujat

Riippuen paikallisesta ryhmästä – mieluiten vähintään 5 osallistujaa.

Käsikirjoitus

Valmistaudu tarkastelemalla kyselylomaketta ja haastattelujen tuloksia perusteellisesti; pidä keskeiset tulokset käsillä.

Valmistelemme kysymykset analyysin syventämiseksi ja saadaksesi paikallisen ryhmän näkökulman/mielipiteen jo kerätyistä keskeisistä tuloksista.

Funded by
the European Union

VET
toVET
CAPACITY BUILDING

Päivämäärä:	
Maa:	
Koulu:	
Moderaattori(t):	

Osallistuja	Nimi	Rooli/ammatti
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

Funded by
the European Union

VET
toVET
CAPACITY BUILDING

Johdattelevat kysymykset/tunnelman kevennys

Keskusteluaiheita

Osallistujille voidaan esittää seuraavia kysymyksiä:

- *Mitä odotuksia teillä on tältä fokusryhmältä ja hankkeelta?*

Koonti osallistujien vastauksista:

Erimielisyyttä aiheuttaneet asiat:

Muut huomiot ja havainnot

Teema 1: Kansainvälistyminen ja liikkuvuustoiminta

Keskusteluaiheita:

Osallistujille voidaan esittää seuraavia kysymyksiä:

- *Jakaako oppilaitos tietoa kansainvälisestä toiminnasta / mahdollisuuksista sekä eurooppalaisista hankkeista?*
- *Mikä toimii erityisen hyvin kansainvälistymisessä? Mikä ei toimi?*
- *Mitkä ovat tärkeimmät haasteet kansainvälistymisen ja liikkuvuuksien optimaalisen toiminnan kannalta?*

Osallistujia tulisi kannustaa vertailemaan erilaisia tilanteita, jakamaan kokemuksia vahvuuksista ja heikkouksista sekä konkreettisia vinkkejä parannusten aikaansaamiseksi.

Koonti osallistujien vastauksista:

Erimielisyyttä aiheuttaneet asiat:

Muut huomiot ja havainnot

Funded by
the European Union

VET
toVET
CAPACITY BUILDING

Teema 4: Oppilaitoksen työelämäyhteistyö (temaattinen ryhmä – kaksoisjärjestelmä)

Keskusteluaiheita:

Osallistujille voidaan esittää seuraavia kysymyksiä:

- *Tekeekö oppilaitos yhteistyötä keskeisten sidosryhmien kanssa (kunta, yliopistot, kauppakamarit, yhdistykset jne.)?*
- *Mikä toimii erityisen hyvin oppilaitoksen ja sidosryhmien välisessä yhteistyössä? Mikä ei toimi?*
- *Mitkä ovat mielestänne tärkeimmät haasteet oppilaitosten ja sidosryhmien välisen yhteistyön optimaaliselle toiminnalle?*

Osallistujia tulisi kannustaa vertailemaan erilaisia tilanteita, jakamaan kokemuksia vahvuuksista ja heikkouksista sekä konkreettisia vinkkejä parannusten aikaansaamiseksi

Koonti osallistujien vastauksista:

Erimielisyyttä aiheuttaneet asiat:

Muut huomiot ja havainnot

Teema 5: Yrittäjyys (temaattinen ryhmä - puuttuvat yritykset)

Keskusteluaiheita:

Osallistujille voidaan esittää seuraavia kysymyksiä:

- *Mikä olisi mielestänne paras strategia yrittäjyyden tukemisen edistämiseksi oppilaitostasolla?*
- *Miten yrittäjämäinen asenne voisi näkyä koulutuksessa ja opetussuunnitelmissa?*
- *Mitkä ovat mielestänne tärkeimmät haasteet yrittäjyyden tukemisessa oppilaitostasolla?*

Osallistujia tulisi kannustaa vertailemaan erilaisia tilanteita, jakamaan kokemuksia vahvuuksista ja heikkouksista sekä konkreettisia vinkkejä parannusten aikaansaamiseksi

Koonti osallistujien vastauksista:

Erimielisyyttä aiheuttaneet asiat:

Muut huomiot ja havainnot

Funded by
the European Union

VET
toVET
CAPACITY BUILDING

Teema 6: Työmarkkinat (temaattinen ryhmä –työelämään siirtyminen)

Keskusteluaiheita:

Osallistujille voidaan esittää seuraavia kysymyksiä:

- *Ovatko oppilaitoksessa hankitut taidot mielestänne riittävät työllistymiseen (pehmeät taidot, monialaiset taidot, tekniset taidot)?*
- *Kerääkö oppilaitos sidosryhmien mielipiteitä koulutusta kehitettäessä?*

Osallistujia tulisi kannustaa vertailemaan erilaisia tilanteita, jakamaan kokemuksia vahvuuksista ja heikkouksista sekä konkreettisia vinkkejä parannusten aikaansaamiseksi.

Koonti osallistujien vastauksista:

Erimielisyyttä aiheuttaneet asiat:

Muut huomiot ja havainnot

Teema 7: Ohjaus

Keskusteluaiheita:

Osallistujille voidaan esittää seuraavia kysymyksiä:

- *Mikä olisi mielestänne paras strategia uraohjauksen edistämiseksi oppilaitoksessa?*
- *Tekeekö oppilaitos yhteistyötä muiden sidosryhmien (peruskoulut, kunnat jne.) kanssa ohjaustoiminnan kehittämässä? Miten?*

Osallistujia tulisi kannustaa vertailemaan erilaisia tilanteita, jakamaan kokemuksia vahvuuksista ja heikkouksista sekä konkreettisia vinkkejä parannusten aikaansaamiseksi.

Koonti osallistujien vastauksista:

Erimielisyyttä aiheuttaneet asiat:

Muut huomiot ja havainnot

